Asia: E 6/2025 vp Valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonanto maatalouden ja ruoan visiosta

Lausunto Eduskunnan suuren valiokunnan työjaostolle 26.3.2025

Hanna Karikallio

Tutkimuspäällikkö, Luonnonvarakeskus

Komission tiedonanto maatalouden ja ruoan visiosta

© Luke

Painotetaan

- Ruokaturvaa ja huoltovarmuutta
- Vahvaa ja kilpailukykyistä ruoantuotantoa osana Euroopan unionin strategista autonomiaa
- Elinkeinon jatkuvuuden ja investointien turvaamista
- Alan vetovoiman lisäämistä nuorten houkuttelemiseksi alalle
- Maaseutualueiden elinvoimaisuuden vahvistamista
- Kannustimia ympäristö- ja ilmastotoimiin ja niistä palkitsemista

Luke

Markkinoiden toimivuudesta huolehdittava

- EU on erittäin merkittävä elintarvikkeiden nettoviejä, joten kauppasuhteiden säilyttäminen on tärkeää.
- Tarvitaan vakaa ja ennustettava politiikkakehys, joka takaa sisämarkkinoiden häiriöttömän toiminnan.

© Luke

Maatalouspolitiikalle määritettävä selkeä rooli

- Tiedonanto ei ota kantaa siihen, mikä on maatalouspolitiikan todellinen rooli huoltovarmuuden ja ruokaturvan edistämisessä, milloin on tarkoituksenmukaista hyödyntää muita politiikkatoimia ja mitkä asiat voisivat toteutua markkinaehtoisesti.
- Ruokaturvassa ja huoltovarmuudessa on kyse kokonaisuudesta, jonka edistäminen vaatii laaja-alaisesti toisiaan tukevia politiikkoja ja toimenpiteiden koherenssia.
- Politiikan yksinkertaistaminen edellyttää tavoitteiden selkeää priorisointia: pyrkiikö tiedonannossa luonnosteltu tulevaisuuden maatalouspolitiikka edelleenkin ratkaisemaan liian monia ongelmia?

Luke

© Luke

Riskienhallintaan enemmän huomiota

- Huolimatta viimeaikaisista toimintaympäristön muutoksista riskienhallintaan on kiinnitetty komission tiedonannossa suhteellisen vähän huomiota.
- Korostetaan tarvetta vahvistaa riskien- ja kriisinhallintatyökaluja, mutta konkreettisia uusia politiikkatoimia riskienhallinnan vahvistamiseksi ei esitetä.
- Riskit kasaantuvat elintarvikeketjussa usein viljelijöiden kannettaviksi ja elintarvikeketjuun tarvitaan taseisempaa riskien kantoa eri toimijoiden kesken. Tämä on keskeinen asia viljelijän aseman vahvistamiseksi elintarvikeketjussa.

© Luke

Ympäristö- ja ilmastotoimiin tulossa selvä suunnanmuutos

- Ympäristö- ja ilmastotoimiin luodaan maataloudessa kannustimia. Taustalla on vahva painotus politiikalle, joka palkitsee hyvistä käytännöistä.
- Tämä on selkeä suunnanmuutos aikaisempaan politikkaan (Green Deal, Farm to Fork), jossa kyseiset toimet tulivat sääntelyn kautta.
- Monet käytännön toteuttamiseen liittyvistä toimenpiteistä jäävät epäselviksi.
- Myös maatalouden osuus 2040 ilmastotavoitteessa ja sen toteuttamistapa ovat auki.

© Luke

Innovaatioiden ja uuden teknologian käyttöönoton merkitystä kilpailukyvylle ei tunnisteta tarpeeksi

- Tiede, tutkimus, teknologia, neuvontapalvelut sekä uusimman tiedon siirtyminen nähdään visiossa keskeisinä keinoina lisätä kilpailukykyä, kohdata ilmastohaasteet ja vähentää päästöjä sekä parantaa EU:n omavaraisuutta
  - Ruokainnovaatioita ja uuden teknologian käyttöönottoa mahdollistavat toimet tulisi olla selkeämmin ja kunnianhimoisemmin huomioituna
  - Uusien arvoketjujen rakentamiseen on panostettava merkittävästi ja saatava investointeja jalostukseen ja elintarvikekehitykseen.

Luke

© Luke

© Luke

Kiitos!

luke.fi

© Luonnonvarakeskus
© Natural Resources Institute Finland
© Naturresursinstitutet